

FITZSTEPHEN, ROBERT (bu farw c. 1183), un o goncwerwyr Iwerddon

Enw: Robert Fitzstephen
Dyddiad marw: c. 1183
Rhiant: Nest ferch Rhys ap Tewdwr
Rhiant: Stephen
Rhyw: Gwryw
Gawedigaeth: un o goncwerwyr Iwerddon
Maes gweithgaredd: Milwrol; Gwleidyddiaeth a Mudiadau Gwleidyddol
Awdur: Bertie George Charles

mab Stephen, cwngstabl castell Aberteifi yn 1136, a **Nest**, merch **Rhys ap Tewdwr**. Yr oedd yn berchen ar diroedd yng Nghemais a dilynnodd ei dad fel cwngstabl Aberteifi. Pan ymosododd Harri II ar deyrnas **Owain Gwynedd** yng Ngogledd Cymru yn 1157, aeth Robert â llynges i'w gynorthwyo. Fe'i clwyfwyd yn ddrwg yn yr ymladd, ond dihangodd i' llongau gerllaw. Ymddengys iddo amddiffyn castell Aberteifi dros **deulu Clare** yn dra llwyddiannus am gyfnod maith, hyd yn oed yn erbyn ymosodiad **Hywel ap Owain** yn 1145. Ni syrthiodd y castell i ddwylwr Cymry tan 1165, ar ôl i **Rhys ap Gruffydd** ddarostwng Ceredigion bron yn llwyr. Pryd hynny bradychwyd y castell i ddwylwr **Rhys**, difodwyd ef yn llwyr, a charcharwyd Robert am dros dair blynnydd. Ar ôl ei ryddhau croesodd i Iwerddon i helpu brenin Leinster a chymerodd ran bwysig yng nghoncwest Iwerddon, lle y rhoddyd tiroedd iddo yn Wexford a'r cylch. Yn 1177 anrhegwyd ef â ran o deyrnas Cork, lle bu'n llywodraethu tan ei farw, c. 1183. Sefydliwyd mynachlog Ystrad Fflur yn 1164 ar dir a roddodd ef i'r mynachod. Efe hefyd a gyflwynodd Llanfyrnach ar Daf i farchogion Slebech.

Awdur

Dr Bertie George Charles, (1908 - 2000)

Ffynonellau

J. E. Lloyd, *A History of Wales from the Earliest Times to the Edwardian Conquest*(London 1911), 499, 504, 519, 538-9, 597

Oxford Dictionary of National Biography

Darllen Pellach

Erthygl Wicipedia: [Robert Fitz-Stephen](#)

Dolenni Ychwanegol

Wikidata: [Q3400910](#)

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlfraint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/>

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n [tudalen codi arian](#) am ragor o wybodaeth.

LLGC
NLW

LLYFRGEL
THE NATION

Nosbarwr
Llyfrgell Cymru
Sponsored by
Welsh Government